Streszczenie rozprawy doktorskiej: *Uwarunkowania i zakres produkcji Poznańskich Zakładów Farmaceutycznych „Polfa" w latach 1961-1998*

Przedmiotem badań niniejszej rozprawy są Poznańskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa". Ramy czasowe wyznaczają lata 1961-1998, przypadające w Polsce na okres organizacji przemysłu według standardów socjalistycznych oraz demokratycznych, a zatem centralnego planowania i wolnego rynku. Pracę otwiera 1961 r., kiedy nastąpiła reorganizacja całej branży, w wyniku której powołano Zjednoczenie Przemysłu Farmaceutycznego „Polfa", będące organem zwierzchniczym nad kilkunastoma fabrykami leków w Polsce, w tym PZF. Końcową cezurę wyznacza natomiast 1998 r. Wówczas to brytyjski koncern Glaxo Wellcome za rekordową dla Skarbu Państwa sumę 220 milionów dolarów (770,3 milionów złotych) zakupił 80% akcji poznańskiego przedsiębiorstwa.

Dysertacja skupia się na produkcji oraz zakresie asortymentu Poznańskich Zakładów Farmaceutycznych „Polfa". W przeprowadzonej analizie podjęto również próbę poszukiwania innowacyjności w działaniach przedsiębiorstwa, szczególnie w zakresie technologii produkcji. W przygotowaniu pracy założono, że na działalność zakładów, a tym samym produkcję i asortyment, największy wpływ miała powojenna baza przemysłowa Poznania, wynikająca z uwarunkowań polityczno-gospodarczych organizacja przemysłu farmaceutycznego w Polsce oraz organizacja PZF, zaplecze naukowo-badawcze PZF a także współpraca podejmowana z branżowymi instytutami naukowymi, uczelniami wyższymi oraz przedsiębiorstwami zagranicznymi.

Badawcza część rozprawy składa się ze wstępu, siedmiu rozdziałów oraz wniosków. W pierwszym rozdziale ukazano historię zakładów poprzedzających PZF, genezę ich powstania oraz strukturę organizacyjną na przestrzeni lat. Dokonano charakterystyki przemysłu leków i nici chirurgicznych na terenie Poznania w okresie poprzedzającym powołanie państwowego konglomeratu – Zjednoczenia Przemysłu Farmaceutycznego „Polfa". Przybliżono również strukturę organizacyjną PZF na przestrzeni kilkudziesięciu lat działalności.

W drugim rozdziale scharakteryzowano państwowy przemysł farmaceutyczny w Polsce pod względem struktury oraz czynników rozwoju. Uważnie przyjrzano się strategii branży oraz jej funkcjonowaniu w trudnych dla Polski latach osiemdziesiątych, pełnych zmian na szczeblach centralnych. Rozdział trzeci stanowi analizę infrastruktury naukowo-technicznej

Zjednoczenia Przemysłu Farmaceutycznego „Polfa". Jej integralną częścią było zaplecze naukowo-badawcze poznańskiej „Polfy", które zostało omówione w kolejnym rozdziale. Dla dysertacji szczególnie istotne okazało się zakładowe laboratorium badawcze, w którym pracowano nad technologią leków, kreowano asortyment oraz rozwiązywano bieżące problemy produkcji. ZLB prowadziło współpracę z branżowymi instytutami naukowymi oraz szkołami wyższymi i innymi instytucjami naukowymi, co zostało ukazane w piątym rozdziale. Szczególnie intensywną, obopólnie korzystną, kooperację nawiązano z Wydziałem Farmaceutycznym Akademii Medycznej w Poznaniu. Dla rozwoju zakładów istotna było również nawiązanie kontaktów z przedsiębiorstwami zagranicznymi. W Poznaniu, częściej niż w przypadku innych „Polf", wdrażano produkcję leków na zasadzie zakupu licencji.

W rozdziale szóstym scharakteryzowano produkcję PZF pod względem ilości, asortymentu, jakości oraz uzyskiwanych wyników finansowych. W poznańskiej „Polfie" produkowano niemal wszystkie dostępne w Polsce formy leków. Do zdecydowanie najbardziej postępowych zaliczyć należy aerozole lecznicze, które w badanym okresie zyskiwały coraz większe znaczenie terapeutyczne. W swoim czasie PZF były także jedynymi w kraju producentami czopków, zawiesin pediatrycznych czy choćby pastylek do ssania. Kluczową grupę wyrobów z uwagi na kryterium działania stanowiły leki przeciwastmatyczne, chemioterapeutyki oraz leki psychotropowe. Ponadto wytwarzano szereg preparatów o innym zastosowaniu oraz parafarmaceutyków. Egzemplifikację uwarunkowań produkcyjnych oraz działań podejmowanych na rzecz innowacji stanowi ostatni rozdział dysertacji, wykonany zgodnie z metodologią studium przypadku. Omówiono w nim problematykę produkcji resorbowalnych nici chirurgicznych – katgutu oraz Dexonu, które były jednym z najbardziej rozpoznawalnych i najważniejszych wyrobów zakładów.

Poznańskie Zakłady Farmaceutyczne „Polfa" nie sposób określić mianem innowacyjnych z uwagi na znaczny udział prac odtwórczych. Jednak dzięki sprawnemu zarządzaniu, trafionym inwestycjom, kontaktom z przedstawicielami nauki oraz korporacjami zagranicznymi, przedsiębiorstwo reprezentowało wysoki poziom technologiczny w skali krajowej. PZF przeszły przez okres transformacji ustrojowej w Polsce bez znaczących problemów, szybko adaptując się do realiów wolnego rynku.

Poznań, 27.01.2022 r. ..... Piotr Skalski! .....

miejsce i data podpis